

Asia: VN/7059/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta (pysyvä oleskelulupa)

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Turun yliopisto on tutustunut luonnokseen hallituksen esitykseksi laista ulkomaalaislain muuttamisesta koskien pysyvää oleskelulupaa. Turun yliopisto näkee pysyvän oleskeluluvan Suomeen olevan tärkeä pitovoimatekijä ulkomailta rekrytoituille osaajille ja arvioi lakiluonnosta tästä näkökulmasta.

Turun yliopisto rekrytoi vuosittain satoja ulkomaalaisia osaajia työsuhteeseen tutkijoiksi tai suorittamaan joko maisterin tai tohtorin tutkintoa. Tavoitteemme on edistää kansainvälisten osaajien integroitumista Suomeen ja heidän mahdollisuuksiaan asettua Suomeen pysyvästi. Tässä mielessä pysyvän oleskeluluvan saamisen edellytykset ja ehtojen ennakoitavuus sekä läpinäkyvyys ovat olennaisia.

Turun yliopisto pitää esityksessä hyvänä sitä, että Suomessa yliopistotutkinnon suorittaneet on huomioitu ja luonnoksen mukaan voivat saada pysyvän oleskeluluvan tutkinnon suorittamiseen perustuen. Käsityksemme on, että huippuosajien pitovoimatekijänä tutkinnon suorittamiseen kytketty pysyvän oleskeluluvan mahdollisuus voi olla houkutteleva. Laissa olisi kuitenkin tarpeen määritellä selkeämmin mitä tarkoitetaan luonnoksen määritelmällä ”kuinka nopeasti ulkomaalainen olisi suorittanut sanotun tutkinnon”. Tarkoitetaanko tutkinnon suorittamisen tavoiteaikaa vai peräti nopeampaa tahtia. Lisämääre ei laissa saisi jäädä tulkinnanvaraiseksi tai puutteelliseksi.

Luonnoksessa samassa yhteydessä mainittu suomen tai ruotsin kielen ”kehittyvä kielitaito” paljastuu määritelmässään A2 -tasolle ulottuvaksi kielitaitotasoksi kuitenkin siten, että korkeakoulussa olisi suoritettu 15 opintopistettä ao. kielen opintoja. Haluamme tuoda esiin, että oppimispolun suunnittelussa ja toteutuksen resurssoinnissa on ratkaisevaa realistisesti voida ottaa huomioon luonnoksessa esitetty kielenoppimistavoite. Luonnoksessa on nähtävissä ristiriitaa tutkinnon

suorittamistahtivoitteleella ja kielenoppimisen määrän vaatimuksella. Ehdotettu kielitaitovaade koskee ainoastaan ylemmän korkeakoulututkinnon, jatkotutkinnon tai alemman yliopistotutkinnon suorittaneita. On huomattava, ettei korkeasti koulutettu osaajaryhmä pääsääntöisesti ole suorittanut peruskoulua tai lukio-opintoja Suomessa (vrt OPH: kehittyvä kielitaito perusasteella ja lukiokoulutuksessa). Esityksessä ehdotetaan, että kielitaidon osoittamisen tavat ja samalla käytännössä vaadittu kielitaidon taso määriteltäisiin omassa erillisessä säännöksessään. Toivomme, että määritelmät ovat selkeitä ja sovellettavia. Lisäksi toteamme, että esityksessä korkeasti koulutettujen osaajien pysyvän oleskeluluvan saamisen edellytyksissä suomen tai ruotsin kielen taito korostuu uudella tavalla ja merkillepantavan paljon ylittäen nykyiset kansalaisuuden saamisenkin edellytykset ("vähintään tyydyttävä" taito).

On selvää, että Suomen työmarkkinoilla kielitaito on käytännön edellytys. Kielitaidon merkityksen esiintuominen on oikeasuuntaista. Pysyvän oleskeluluvan ehtojen tulisi ottaa huomioon kielitaidon kehittymisen ajalliset haasteet siten, etteivät edellytykset olisi keskenään ristiriitaisia.

Sutinen Susanna
Turun yliopisto